

Przedmowa

Prawo rodzinne od pokoleń chroni dziecko, rodzinę i osoby potrzebujące wsparcia. Praxis z prawa rodzinnego stanowi kompleksowe źródło prawa rodzinnego i opiekuńczego w Polsce. Prawo rodzinne i opiekuńcze to dział prawa cywilnego regulujący stosunki cywilnoprawne w rodzinie – zarówno stosunki wewnątrzrodzinne, tj. pomiędzy członkami rodziny, jak i rodzinne stosunki zewnętrzne, tj. pomiędzy członkami rodziny a osobami trzecimi – tak w zakresie majątkowym, jak i niemajątkowym. Jest to niezmiernie delikatna materia, ale zarazem bardzo wdzięczny temat, ponieważ z jednej strony dotyka najbardziej indywidualnych, a nierzadko wręcz intymnych spraw ludzkich, ale z drugiej strony służy niwelowaniu problemów życia rodzinnego i zmierza w kierunku uczynienia polskiej rodziny stabilną, bezpieczną, odporną na wewnętrzne i zewnętrzne trudności życia społecznego.

Książka wskazuje prawne drogi do bezpiecznej stabilizacji i godziwej egzystencji w szerokiej perspektywie. Obejmuje ona wiele ustaw i innych aktów prawnych, które dotyczą problematyki rodzinnej na płaszczyźnie polskiego systemu prawnego. Wiodącą w tym względzie ustawą jest niewątpliwie ustawa z 25.2.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy¹. Obejmuje on trzy tytuły:

- I. Małżeństwo – tytuł zawierający regulacje dotyczące zawarcia małżeństwa, praw i obowiązków małżonków, małżeńskich ustrojów majątkowych, ustania małżeństwa i separacji;
- II. Pokrewieństwo i powinowactwo – tytuł zawierający regulacje dotyczące pochodzenia dziecka, stosunków między rodzicami a dziećmi, przysposobienia i obowiązku alimentacyjnego;
- III. Opieka i kuratela – tytuł zawierający regulacje dotyczące opieki nad małoletnim i ubezwłasnowolnionym, a także kurateli.

Autorka oddaje w ręce czytelników najnowszy komentarz do tego Kodeksu z aktualnym orzecznictwem i piśmiennictwem. Część materialnoprawna to również komentarz do pozako-deksowych regulacji dotyczących prawa rodzinnego. Są to przede wszystkim unormowania krajowe takie jak:

- 1) Konstytucja RP² w zakresie spraw polskiej rodziny;
- 2) ustawa z 6.1.2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka³;
- 3) ustawa z 9.6.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej⁴;
- 4) ustawa z 29.7.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie⁵;
- 5) ustawa z 7.9.2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁶;
- 6) ustawa z 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych⁷;
- 7) ustawa z 11.2.2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci⁸.

Są to także unormowania międzynarodowe takie jak:

- 1) prawo prywatne międzynarodowe w zakresie spraw polskiej rodziny;
- 2) umowa międzynarodowa w krajowym porządku prawnym i wykaz ratyfikowanych umów międzynarodowych;
- 3) ustawa z 26.1.2018 r. o wykonywaniu niektórych czynności organu centralnego w sprawach rodzinnych z zakresu obrotu prawnego na podstawie prawa Unii Europejskiej i umów międzynarodowych⁹.

¹ T.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 682.

² Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.4.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.).

³ T.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 922.

⁴ T.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.

⁵ T.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1390.

⁶ T.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 554 ze zm.

⁷ T.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1952 ze zm.

⁸ T.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1851 ze zm.

⁹ Dz.U. z 2018 r. poz. 416.

Regulacje pozakodeksowe wzbogaca orzecznictwo sądowe tak Sądu Najwyższego i sądów powszechnych, jak i Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz wojewódzkich sądów administracyjnych z komentarzem autorki.

Publikacja obejmuje nie tylko problematykę materialnoprawną, ale i procesową. Znalazły się w niej procedury stosowane w sprawach rodzinnych z orzecznictwem i piśmiennictwem według systematyki KPC oraz komentarz dotyczący kosztów sądowych w sprawach rodzinnych zgodny z systematyką kodeksową KRO.

Książka prezentuje prawo rodzinne w nowej odsłonie, wyposażone w praktyczne wskazówki i przykłady zastosowania przepisów w praktyce życia codziennego. Problemy polskiej rodziny znajdują swój wymiar społeczny w indywidualnych sprawach, dających impuls dla wzorów pism procesowych w sprawach rodzinnych, ale również mających swój finał na salach rozpraw w postaci wzorów hipotetycznych rozstrzygnięć sądów powszechnych.

Autorka książki jest jedna, ale wykorzystała przy jej opracowaniu swoje bogate doświadczenia sędziego rodzinnego oraz cywilisty z sali rozpraw, a także kwalifikacje pedagogiczne.

Praxis przeznaczony jest dla bardzo szerokiego kręgu odbiorców. Powinni z niego korzystać przede wszystkim prawnicy: sędziowie, notariusze, adwokaci, radcowie prawni i prokuratorzy, asesory sądowi, referendarze, aplikanci, ale także studenci oraz absolwenci prawa, pedagogiki i psychologii, a ponadto lekarze, ale także czynni zawodowo pedagodzy, psychologowie, zawodowi i społeczni kuratorzy sądowi, kadra zakładów dla nieletnich, pracownicy socjalni i powiatowych centrów pomocy rodzinie, podmioty zaangażowane w pieczę zastępczą. Mogą z niego również skorzystać rodzice małoletnich, którzy w związku z wychowaniem swoich dzieci mają problemy natury prawnej.

Warszawa, październik 2018 r.

Krystyna Gromek